

Obraćanje Savetu bezbednosti Ujedinjenih nacija
Njegove ekselencije g. Ivice Dačića
Predsednik Vlade Republike Srbije
Njujork, 21. avgust 2012.

Gospodine predsedniče,

Zahvaljujem vam što ste zakazali ovaj sastanak Saveta bezbednosti u skladu sa rezolucijom 1244 (1999).

Pozdravljam prisustvo specijalnog predstavnika Farida Zarifa i zahvaljujem mu na izlaganju.

—

Tokom ovog perioda izveštavanja, građani Srbije imali su priliku da glasaju na slobodnim i poštenim opštim izborima. Međunarodni posmatrači potvrdili su da je glasanje proteklo u skladu sa najstrožim međunarodnim standardima, što je slučaj u svakoj stabilnoj demokratiji.

Gospodine predsedniče,

Prioritet nove vlasti u Republici Srbiji je mir, bezbednost, i stabilnost u našem regionu.

Podsećam da praktično odmah posle okončanja Drugog svetskog rata, dojučerašnji najljući neprijatelji krenuli su u stvaranje temelja nove, stabilne i prosperitetne Evrope, oličene u današnjoj Evropskoj uniji gde i Srbija vidi svoje mesto. Sa druge strane, posle više od 20 godina od raspada bivše Jugoslavije i građanskih ratova, narodi tog podneblja još uvek žive u prošlosti međusobno se optužujući, umesto da nađu održivo rešenje za budućnost.

Zato će rešavanje konačnog statusa Kosova i Metohije biti jedan je od najvažnijih prioriteta moje Vlade. Spremni smo da putem pregovora i dijaloga dođemo do mirnog i održivog rešenja, uvažavajući legitimne interese i Albanaca i Srba i svih drugih naroda koji žive na Kosovu.

Želim da jasno stavim do znanja da Srbija neće nikad i ni pod kojim uslovima, implicitno ili eksplicitno, priznati nezavisnost koju su jednostrano proglasili organi etničkih Albanaca na Kosovu, jer ona nije rezultat uzajamne saglasnost. Naša država će zauvek biti jedinstvena po ovom ključnom pitanju.

Nameravamo da i dalje branimo naš ustavni poredak koristeći sva miroljubiva sredstva koja stoje na raspolaganju jednoj demokratskoj državi, članici Ujedinjenih nacija. Verujem da nijedna od ovde prisutnih država ne bi postupila drugačije da je na našem mestu.

Pre nego što nastavim, želeo bih da izrazim iskrenu zahvalnost svoje zemlje većini država članica Ujedinjenih nacija koje poštuju suverenitet i teritorijalni integritet Srbije.

Apelujem na njih da se i dalje uzdrže od priznavanja bilo kakvog rešenja za Kosovo koje nije rezultat nedvosmislenog i konačnog dogovora između strana.

Gospodine predsedniče,

Konačni status Kosova još uvek nije rešen. Savet bezbednosti nije odobrio nijedno rešenje za status Kosova niti su sami učesnici prihvatili ijedno sveobuhvatno rešenje.

Shodno tome, stav je Republike Srbije da tzv. Kosovo ne može da pristupi nijednoj međunarodnoj organizaciji u kojoj je članstvo privilegija suverenih država.

Kad je reč o privremenim aranžmanima postignutim u Briselu tokom tehničkih pregovora uz posredovanje EU, kako su navedeni u stavu 14. današnjeg izveštaja, naglašavam da su oni itekako statusno neutralni i u skladu sa rezolucijom 1244 (1999). Ukazuje se činjenica da učešće prištinskih organa bez elemenata državnosti ograničeno je na sastanke u regionalnim forumima koji imaju za cilj "unapređivanje saradnje ili integracije u regionu *Balkana*," - citiram odredbe o kojima su strane postigle saglasnost. Dozvolite da još jednom naglasim da se ovo odnosi isključivo na *učešće*, a ne na članstvo.

Gospodine predsedniče,

U Izveštaju generalnog sekretara u ovom pogledu eksplicitno se navodi: "mnoge teškoće na Kosovu jednostavno nisu samo rezultat [...] razlika između strana, već i aktuelno odsustvo međunarodnog konsenzusa koji bi mogao da pomogne stranama da pristanu na neophodne kompromise i tako brže napreduju ka trajnim političkim rešenjima."

Mi smo u potpunosti saglasni sa ovom ocenom generalnog sekretara. Da bi se to ostvarilo, potrebni su novi i dalji naponi međunarodne zajednice, u čemu je Srbija spremna da konstruktivno učestvuje.

Srbija ostaje suštinski privržena procesu koji će konačno dovesti do trajnog mira između Srba i Albanaca. Tehnički pregovori uz posredovanje EU deo su tih napora. Želim da naglasim da nova vlast u Srbiji namerava da sprovede sve do sada dogovorene sporazume, uz insistiranje da to mora da uradi i Priština.

Iako tehnički dijalog treba nastaviti, on nije dovoljan. Srbija je spremna na dijalog na visokom nivou. Ne mogu se izbegavati pregovori o bilo kom nerešenom pitanju.

Kao što je generalni sekretar uočio, za takav proces nije dovoljno samo “energično vođstvo i vizija”. Treba zahtevati da *obe strane* pokažu političku volju za kompromis. Ne može Beograd stalno da daje, a Priština stalno da uzima. Takav pristup neće nikad dovesti do legitimnog i održivog sporazuma, jer se ne zasniva na dogovoru već na nametanju.

Moja vlada je spremna da se u dobroj veri angažuje na svim nivoima, kako bi se postiglo međusobno prihvatljivo, sveobuhvatno rešenje za konačni status Kosova.

Gospodine predsedniče,

U današnjem izveštaju skreće se pažnja na jednostrane poteze koji ozbiljno podrivaju prerogative ovog tela i autoritet rezolucije 1244 (1999), koju su sve države članice dužne da poštuju u skladu sa Poglavljem VII Povelje Ujedinjenih nacija.

Ovde posebno mislim na velike izmene funkcija EULEX-a. U skladu sa Aneksom I, Misije Evropske unije za red i zakon na Kosovu “uspešno je počela da svoju strukturu usklađuje sa svojim revidiranim prioritetima. [...] Ta misija je sada rekonfigurisana. Po usvajanju novih planskih dokumenata, počela je da funkcioniše nova struktura [tokom ovog perioda izveštavanja].” Ovde se ne navode nikakvi detalji.

Širi kontekst je u stvari najava takozvane ‘Međunarodne upravljačke grupe za Kosovo’ da krajem jeseni ističe samo-proklamovani mandat takozvane ‘Međunarodne civilne kancelarije’ čiji je cilj nasilno nametanje Ahtisarijevog plana koji Srbija nije prihvatila.

U ovom izveštaju generalnog sekretara navodi se da su prištinski organi sproveli “reforme” od kojih “se očekuje da uklone izvršnu vlast međunarodnih organizacija na Kosovu.”

Srbija smatra da je Savet bezbednosti jedina institucija koja ima neosporan i univerzalni legitimitet da vrši bilo kakve promene.

Predsedničko saopštenje ovog tela od 26. novembra 2008. godine i Izveštaj generalnog sekretara od 24. novembra 2008. godine potvrdili su da će EULEX “u potpunosti poštovati rezoluciju 1244 i delovati uz puno uvažavanje autoriteta i statusno neutralnog okvira Ujedinjenih nacija.”

S obzirom da ono što EULEX naziva “rekonfiguracija” nije podneto Savetu bezbednosti na odobrenje niti je nju odobrio bilo ko kô predstavlja Ujedinjene nacije, ona nije u skladu sa rezolucijom 1244 (1999).

Osim toga, jednostrano “ukidanje izvršne vlasti međunarodnih organizacija [koje deluju] na Kosovu”—ponovo citiram današnji izveštaj—još jednom pokazuje totalno nepoštovanje isključive nadležnosti Saveta bezbednosti u ovom pogledu od strane Prištine.

Dozvolite da naglasim da uprkos ovim uznemiravajućim događajima, naš dosledan stav o angažovanju Evropske unije na Kosovu ostaje nepromenjen. Verujemo da Evropska unija treba da nastavi sa svojim statusno neutralnim naporima kako bi se izgradilo nedostajuće institucionalno okruženje i poboljšali loši društveni uslovi u toj pokrajini.

Želim da jasno iznesem stav Srbije da je potrebno veće angažovanje EULEX-a, a ne njegovo smanjivanje. Ako EULEX nema dovoljno kapaciteta, alternativa bi bila da UNMIK razmotri mogućnost sopstvenog restrukturiranja i većeg prisustva, u skladu sa rezolucijom 1244 (1999).

Ako bude potrebno, Srbija će svojim angažovanjem u Petom komitetu Generalne skupštine nastojati da se obezbede dodatna sredstva za UNMIK u predstojećem budžetskom procesu.

Gospodine predsedniče,

U izveštaju generalnog sekretara spominju se bezbednosne pretnje sa kojima se suočava srpska zajednica kako na severu tako i na jugu Kosova.

Skreće se pažnja na dvostruko ubistvo izabranog predstavnika iz srpskog sela na Kosovu i njegove supruge u blizini Uroševca. Nažalost, počinioci su i dalje na slobodi, što je skoro uvek slučaj kada su u pitanju napadi na Srbe.

U izveštaju se takodje spominju brojna preteća pisma i letci koje ultranacionalističke panalbanske organizacije upućuju povratnicima. Osim toga, navode se i brojni primeri podmetanja požara, krađa, pljački domova i kamenovanja srpskih vozila.

Dalje se ističe da “se nastavljaju vandalski akti i verska netrpeljivost [...], uključujući višestruke krađe novca, kapija i jednog zvona sa pravoslavnog hrama i sknavljenje pravoslavnih grobalja.”

U izveštaju se dalje navode “četiri incidenta verbalnih i fizičkih napada protiv pravoslavnih sveštenika.” U dokumentu se ne navode nikakvi detalji niti da li je neko uhapšen u vezi sa ovim zločinima iz mržnje.

Mi smatramo da su ovi i slični incidenti deo orkestrirane kampanje usmerene na zastrašivanje kosovskih Srba. Jasno je da je krajnji cilj privođenje kraju totalnog etničkog čišćenja Srba i zatiranja naše kulturne baštine.

Rezultati su očigledni: u ovom periodu izveštavanja, prema podacima UNHCR-a, u pokrajinu se vratilo samo 45 interno raseljenih kosovskih Srba—manje od polovine u odnosu na isti period prošle godine. Po podacima UN-a, podsećam da je više od 200,000 nealbanaca prognano sa teritorije Kosova i Metohije od juna 1999.

Gospodine predsedniče,

U izveštaju generalnog sekretara konstatuje se “odluka kosovskih vlasti da od jula ove godine zabrane upotrebu srpskih registarskih tablica koje se izdaju za Kosovo.” Zbog toga su neki kosovski Srbi bili prinuđeni da prihvate novi sistem registarskih tablica koji je uvela Priština.

Deklarisani cilj ovog programa bio je navodno ukidanje diskriminacije jer je trebalo da svi stanovnici pokrajine imaju registarske tablice koje ne ukazuju na njihovu etničku pripadnost. Međutim, u jednom izveštaju koji je finansirala Evropska unija, ovaj cilj se suštinski dovodi u pitanje. Radi se o izveštaju evropske nevladine organizacije Diadikasia, pod nazivom “Sloboda kretanja: izdavanje registarskih tablica RKS pripadnicima nealbanskih zajednica na Kosovu.” Citiram uznemirujući zaključak: “postoji formula prema kojoj se određene kombinacije slova daju pripadnicima [...] srpske zajednice”. Postoje dokazi da kosovski Albanci dobijaju tablice sa drugačijom kombinacijom slova. Ovu zabrinjavajuću, krajnje diskriminatorску praksu potvrdio je autorima izveštaja i jedan kosovski zvaničnik, čije su reči citirane u tom dokumentu: “javna je tajna da su srpska vozila posebno označena.”

Sedam decenija nakon što su na Starom kontinentu poraženi režimi koji su vizuelno obeležavali pripadnike etničkih grupa na javnim mestima, ova praksa se ponovo vraća u Evropu. Takvo ponašanje se mora najoštrije osuditi. Ovo je samo još jedan dokaz da organi etničkih Albanaca učestvuju u aktuelnoj kampanji diskriminacije i zastrašivanje Srba.

Osim toga, u današnjem izveštaju UN, skreće se pažnja na nesrazmernu upotrebu sile od strane kosovske policije u mnogim slučajevima i podvlači uporno odbijanje takozvanog ‘ministra unutrašnjih poslova’ Bajrama Redžepija, da pokrene disciplinski postupak protiv lica pod njegovom komandom, koje pribegavaju brutalnom i diskriminatorskom ponašanju protiv Srba, ili protiv onih koji nečinjenjem ugrožavaju bezbednost Srba.

Generalni sekretar eksplicitno zaključuje da incidenti navedeni u današnjem izveštaju “opravdavaju ozbiljnu zabrinutost u pogledu institucionalnih kapaciteta kosovske policije da smiri tenzije i zadobije poverenje javnosti.”

Imajući to u vidu, najavljeno ukidanje izvršnih funkcija EULEX-a izaziva još veću zabrinutost.

Gospodine predsedniče,

Srpski zvaničnici i dalje pažljivo prate istragu koju je pokrenula Specijalna istraživačka radna grupa EULEX-a kako bi se proverile tvrdnje iznete u izveštaju iz decembra meseca 2010. godine, švajcarskog senatora Dika Martija, koji je skoro jednoglasno odobrila Parlamentarna skupština Saveta Evrope.

Prema izveštaju Saveta Evrope, pod nazivom “*Nehumano postupanje prema ljudima i nezakonita trgovina ljudskim organima na Kosovu*,” na Kosovu je pre, tokom i neposredno nakon konflikta iz 1999. kidnapovano na stotine Srba koji su upućeni u tajne logore u Republici Albaniji. Mnogi od njih su odvođeni na prisilne operacije

vađenja telesnih organa, a potom likvidirani. Ti organi su onda prodavani na međunarodnom crnom tržištu.

Isto tako kao što je Srbija učinila sve u postupku rasvetljavanja i procesuiranja svih koji su počinili zločine nad albanskim stanovništvom na Kosovu, Srbija očekuje da se utvrdi puna istina i kazne svi odgovorni za ovaj ratni zločin počinjen nad Srbima na Kosovu.

Porodice srpskih žrtava imaju jednaka prava na zadovoljenje pravde kao i ostale žrtve zločina na teritoriji bivše Jugoslavije tokom devedesetih godina prošlog veka.

Srbija podržava aktivnosti Radne grupa EULEX-a koja je, kao što se navodi u Aneksu I Izveštaja generalnog sekretara, intenzivirala kontakte i radnu saradnju sa određenim brojem državnih i nedržavnih faktora.

Međutim, kao i pre osnivanja Radne grupe, ostaje nerešeno ključno pitanje jurisdikcije. Da bi se otkrila puna istina o ovim užasnim optužbama, treba razmotriti sve navode iz Izveštaja Savet Evrope u kojem je ukazano na umešanost visokih funkcionera tadašnje OVK “koji su igrali ključne uloge i bili saučesnici u mnogim kriminalnim radnjama”—uključujući trgovinu ljudskim organima.

Srbija i ovom prilikom ukazuje na činjenicu da bi Savet bezbednosti morao da u tom pogledu odigra značajnu ulogu, jer je on telo koje može da obezbedi obaveznu saradnju između država članica.

Izveštaji svetskih medija i dalje ukazuju na to da navodni kriminalni trag vodi do mnogih destinacija u svetu—uključujući i neke zemlje članice Saveta bezbednosti.

Mi apelujemo na Savet bezbednosti da sveobuhvatna i nezavisna istraga ostane naš prioritet.

Srbija je dala svoj predlog mehanizma istrage.

Isto kao što visoki funkcioneri Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju svakih šest meseci podnose izveštaj Savetu bezbednosti, mi očekujemo da i oni koji trebaju da sprovedu istragu o trgovini ljudskim organima učine to isto.

Gospodine predsedniče,

Mi smo privrženi postizanju trajnog mira između Srba i Albanaca na Balkanu. Da bi taj mir bio trajan, on mora da bude i pravedan. To vam govorim ne samo kao predsednik Vlade Srbije, već pre svega kao čovek koji je rođen u Prizrenu, na Kosovu i Metohiji, gradu koji je u srednjem veku bio prestonica Srbije, a u kojem danas živi svega dvadesetak Srba.

To zahteva da obe strane donesu teške i hrabre odluke. Mi smo spremni da uradimo naš deo. Srbija je spremna na normalizaciju i pomirenje u regionu, pre svega u interesu običnih građana. Srbija je takodje spremna za dijalog čiji je cilj pronalazjenje

sveobuhvatnog rešenja, ali nije niti će biti spremna da prihvati jednostrano proglašene nezavisnosti Kosova.

Bilo kakvi jednostrani potezi, sa bilo čije strane, ne mogu nas približiti konačnom rešenju. Na protiv, mogu nas samo udaljiti.

Ono što je dosad nedostajalo je kredibilan sagovornik, spreman i voljan da uradi ono što je neophodno da bi se postiglo sveobuhvatno rešenje. Da bi se postigao sporazum neophodni su kompromisi. Osim nas, toga treba da bude svesna i Priština.

Dok razmišljamo kako da idemo napred, reči Nelsona Mendele mogu da nam posluže kao inspiracija: “da bismo ostvarili mir i pomirenje, moramo da sarađujemo sa našim dojučerašnjim protivnicima, da postanemo partneri, da bi se mir učvrstio i večno trajao.”

Hvala na pažnji.